

Zpráva činnosti Českého národního byzantologického komitétu (ČNBK) za rok 2015

Český národní byzantologický komitét pracoval v roce 2015 ve složení:

Předsedkyně: do 1. 9. 2015. PhDr. Lubomíra Havlíková, CSc.

Místopředseda: ThMgr. et PhMgr. Petr Balcárek, PhD et Ph.D., od 1. 9. 2015 úřadující místopředseda.

Tajemnice: PhDr. Julie Jančárková, Ph.D.

Členové: Mgr. Kateřina Bočková Loudová, Ph.D., PhDr. Jan Kostěnek, Ph.D., Mgr. et Mgr.

Markéta Kulhánková, Ph.D., Mgr. Marek Meško, Ph.D., MBA, Mgr. Alena Sarkissian,

Ph.D., prof. JUDr. Michal Skřejpek, DrSc.; PhDr. Lubomíra Havlíková, CSc. (od 1. 9. 2015); čestný člen: PhDr.

Vladimír Vavřínek, CSc., Dr.h.c.

1. Po odstoupení předsedkyně ČNBK PhDr. Lubomíry Havlíkové, CSc. se od 1. 9. 2015, na základě výsledků hlasování členů ČNBK per rolam, úřadu ujímá místopředseda ČNBK ThMgr. et PhMgr. Petr Balcárek, PhD. et Ph.D. V této věci byl informován i řizovatel, Rada pro zahraniční styky AV ČR.

2. Členové ČNBK a zájemci z oboru byli v roce 2015 průběžně informováni o průběhu organizace a možnostech účasti na 23. mezinárodním byzantologickém kongresu v Bělehradu.

3. Nedílnou součástí aktivit komitétu a jeho členů je propagace, reprezentace a zveřejňování výsledků bádání české byzantologie (viz *Organizační a jednací řád ČNBK*, zvl. článek 2.). V tomto smyslu práce členů ČNBK vyústila v celou řadu výstupů: publikované monografie (3.1), studie (3.2), články v periodikách (3.3), odborné recenze (3.4), překlady (4.0), zprávy (5.0); členové se zapojili do projektové činnosti (6.0), proslovili konferenční příspěvky (7.0) a podíleli se na výuce (8.0).

3.1. Monografie

V roce 2015 členové komitétu vydali řadu monografií se vztahem k oboru nebo příbuznou tematikou: P.

Balcárek, *Ars Carpatica*, Monochromia, Thessaloniki, 2015 (o postbyzantském umění na území Karpat); *Vita Carpatica*, Monochromia, Thessaloniki, 2015 (o postbyzantské teologii na území Karpat); *Mluva obrazů*, IBYZ, o.p.s., Olomouc 2015 (o byzantské a postbyzantské ikonografii symbolu pelikána, společně s prof. Rudolfem Chadrabou, předmluva prof. Ladislav Daniel).

M. Kulhánková: *Das Gottegällige Abenteuer. Eine narratologische Analyse der byzantinischen Erbaulichen Erzählungen*, Červený Kostelec 2015.

3.2. Statě v odborných publikacích a sbornících

Členové komitétu vydali v uplynulém období statě v odborných publikacích, sbornících, vztahující se k oboru:

P. Balcárek: 'Církevní dějiny pravoslavné církve v českém prostředí. Slepá větev české historiografie?', in Pavel Marek (ed.), *Historik a jeho dílo. Kniha věnovaná 80. výročí narození prof. Dr. M. Trapla, CSc.*, Univerzita Palackého 2015. str. 226-233; 'Obřad duchovního bratrství (officium ad fraternitatem spirituale) v pravoslavných církvích', ve sborníku KKF FF UP, Olomouc 2015 příspěvků I. Interdisciplinární konference, 15. listopadu 2011, Katedra klasické filologie FF UP v Olomouci: *Pojetí kultu v judaismu, křesťanství a islámu mezi antikou a novověkem*.

J. Jančárková: Studie *Archeologičeskij institut im. N. P. Kondakova v Praze: predprinimatelskaja dejatel'nost vo vremja Vtoroj mirovoj vojny (společně se S. Gagenem, Spicilegium Byzantino-Rossicum. Sborník statej k 80-letiju člena-korrespondenta RAN I. P. Medvedeva, red. L. Gerd, Moskva 2015, s. 82-96). K voprosu o stanovlenii češskoj vizantinistiki, Christianskij vostok (Státní Ermitáž - RAV, Petrohrad)*, vyjde 2016; *Nikolaj Lvovič Okuněv, edice Věda kolem nás (AV ČR)*, vyjde 2016.

M. Skřejpek: *Diritto romano all'università di Praga (69e Session Societé „Fernand de Visscher“ pour l'Histoire des Droits de L'Antiquité, Istanbul, 2015)*; „Publicum“ nel 16. e 17. titilo del 50. Libro del Digesto. (Diritto romano e attualità, Como) Punti interrogativi sui quasi delitti. in *Noctes iurisprudentiae. Scritti in onore di Jan Zabłocki*. 319s., ed. P. Niczyporuk, A. Tarwacka, Białystok, Temida2, 2015, s. 229 – 238 /ISBN 978-83-62813-40-7/; „Publicum“ nella concezione dei giuristi romani (il 16 o e 17 o titilo del 50 o libro del Digesto). (XI o seminario internazionale „Diritto romano e attualità“. Diritto pubblico, Novedrate, 2015, a předsedající in *Digesta seu Pandectae, tomus I, liber I – XV, fragmenta selecta/Digesta neboli Pandekty, svazek I, kniha I – XV, vybrané části*. (spolu s P. Blahem, J. Vaňkovouz, J. Žytkem) Praha, Karolinum, 2015, 701s. /ISBN 978-80-246-3063-2/;

V. Vavřínek: 'Cyril and Methodius. Was There a Byzantine Missionary Program for the Slavs?', in: Tachiaos, A.-E. (ed.), *Cyril and Methodius. Byzantium and the World of the Slavs*, Thessaloniki 2015, 18-29;

'Universalismus cyrilometodějské misie', in: P. Kouřil (ed.), *Cyrlometodějská misie a Evropa*, Brno 2014

(2015), 12-18; 'Křesťanství a byzantská misie na Velké Moravě', in: P. Kouřil – L. Galuška (ed.), *Velká Morava a počátky křesťanství* (Katalog výstavy), Brno 2015, 79-83; 'Kultura a vzdělanost na Velké Moravě', *ibidem*, str. 83-87.

3.3 Periodika

V odborných periodikách byly publikovány následující studie:

P. Balcárek, 'Byzantologické poznámky k pracím Rostislava Šváchy o architektonické typologii olomouckého chrámu sv. Michala', in *Střední Morava*, 40/1, 2015.

M. Kulhánková, 'Der bestrafte Mönch. Ein erster Einblick in die Analyse der Erzähltechnik in den byzantinischen erbaulichen Diegeseis', *Jahrbuch der Österreichischen Byzantinistik* 64, 2014, 139–153; 'To amyalo jiras sti vyzantini kai proimi neoelliniki logotechnia [The Folly of Old Age in Byzantine and Early Modern Greek literature]', *Neograeca Bohemica* 14, 2014, 41–49; 'Zwischen Wüste und Welt. Die Konstruktion des Raumes in den byzantinischen erbaulichen Erzählungen', *Byzantinische Zeitschrift* 108/2, 2015.

3.4. Odborné recenze

V. Vavřínek, Pro Byzantinoslavica 2015 napsal dvě recenze (zatím v tisku): Maddalena Betti, *Christianity in Great Moravia*; Luděk Galuška, *Od avarských bronzů k velkomoravskému zlatu*.

4.0. Překlady

M. Skřejpek, *Digesta Iustiniani*. Tom. I., liber 1. – 15. Fragmenta selecta (překl.: P. Blaho, M. Skřejpek, J. Vaňková, J. Žytek), Praha, Karolinum, 2015 (v tisku).

5.0. Publikované zprávy o významných událostech, vztahujících se k oboru byzantologie:

J. Jančárková: *Katalog vystavky v Gosudarstvenno Ermitaže (Byzantinoslavica 2015, s. 195–197); Ermitažu 250 let. Obnovljonnaja ekspozicija vizantijskogo iskusstva (Byzantinoslavica 2015, s. 198–201)*.

K. Bočková: Nekrolog 'Obituary note: Růžena Dostálová' (Bratislava April 22, 1924 – Prague August 18, 2014)", v *Byzantinoslavice*, v tisku (společně s M. Kulhánkovou).

6.0. Projektová činnost

Členové ČNBK jsou zapojeni do následujících projektů:

P. Balcárek, 2014–2015 člen projektového týmu, *Byzantská filosofie*, projekt VEGA, Univerzita v Nitře, Nitra, Slovenská republika;

V. Vavřínek se podílí jako na redakční práci ByzSlav tým, že posuzuje rukopisy zaslané redakci k publikování. Vpracoval návrh na vydání zatím nevydaného rukopisu prof. Fr. Dvorníka, *The Conflict between Sacerdotium and Imperium in the Middle Ages. East and West*. Pro ministerstvo kultury napsal podrobný posudek na projekt o Gorazdovi podaný v rámci NAKI.

7.0. Účast na konferencích

J. Jančálková, Konference věnovaná památce Alisy Bankové, Státní Ermitáž, Petrohrad, 13.–15. 10. 2015. Téma příspěvku: Kondakovskij institut v gody Vtoroj mirovoj vojny. K voprosu o formirovanii kolekcij.

K. Bočková, "Byzanz und das Abendland IV", Budapešť, 23.–27. listopadu 2015, příspěvek "Η κατηγορία των μορίων στα βυζαντινά γραμματικά εγχειρίδια: η αμετάβλητη παράδοση" (Kategorie částic v byzantských gramatikách: nezměnitelná tradice).

V. Vavřínek, Organizačně zajistil a moderoval symposium *Francis Dvornik- Scholar and His Work*, které se konalo 10. 9. 2015. Proslovil úvodní přednášku (se stejným názvem), jejíž česká verze byla publikována v brožuře vydané pro účastníky symposia. Pro Akademický bulletin (prosinec 2015) připravil upravenou verzi této přednášky pod názvem 'František Dvorník spoluzakladatel Slovanského ústavu'. Podstatně rozšířený text (téměř dvojnásobek) má vyjít jako samostatná brožura v nakladatelství Academia.

8.0. Výuka kurzů orientovaných na Byzanc na Ústavu klasických studií Masarykovy univerzity aj.:

M. Kulhánková, *Vybrané kapitoly z Byzantské literatury, Řecká literatura 15.–18. stol.*, Interpretační seminář (byzantská literatura je částečně náplní obou kurzů); ÚKS hostil v roce 2015 zahraniční byzantology: dr. Alexander Riehle (Viedeň), doc. Przemyslaw Marciniak (Katowice), dr. Andreas Giutziukostas (Soluň).

M. Meško: přednášky na ÚKS MU v Brně, *Byzantská říše za vlády dynastie Komnénovců (1081–1204): křížovatka mezi Východem a Západem, Dějiny Byzance*.

V. Vavřínek, V rámci *Týdnu vědy a techniky* 2. 11. 2015 v budově AV ČR proslovil přednášku 'Velká Morava – nacházela se na Moravě, na Balkáně nebo někde jinde?'

V Olomouci dne 6. ledna 2016

Petr Balcárek, PhD. et Ph.D.
Úřadující místopředseda ČNBK

